

อธิบดีพนักงานคดี . หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยและพัฒนา . จุฬาลงกรณ์ .
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ.

จาก

สมเด็จ ราชวงศ์จักรี
(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
สมโภช สวัสดิวัตน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา

พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘

เรืออากาศเอก สมโชค สวัสดิรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

Military Relations between Thailand and Japan
in the War of Greater East Asia 1941-1945.

Flight Lieutenant. Somchoke Swasdiruk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillments of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นใน
สงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ. 2484-2488

โดย

เรืออากาศเอก สมโชค สวัสดิรักษ์

ภาควิชา

ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ธิดิมา พิทักษ์ไพรวัน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากามหลักสูตรปริญญาโท

Signature

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สประสิทธิ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วไล ฌ ป้อมเพชร)

Signature

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ธิดิมา พิทักษ์ไพรวัน)

Signature

กรรมการ

(อาจารย์ วิมล พงศ์พิพัฒน์)

Signature

กรรมการ

(อาจารย์ วิมลวรรณ ภัทโรคม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘
ชื่อนิสิต	เรืออากาศเอก สมโชค สวัสดิรักษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ชิตีมา พิทักษ์ไพรวรรณ
ภาควิชา	ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๔

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘ โดยเน้นหนักในด้านความสัมพันธ์ทางทหาร แต่ก็ไม่กล่าวถึงความสัมพันธ์ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงสาเหตุสำคัญที่รัฐบาลสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายละทิ้งความเป็นกลาง และเข้าร่วมรบเป็นพันธมิตรทางทหารกับญี่ปุ่นในสงครามครั้งนี้

ผลการศึกษา ปรากฏว่ารัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายละทิ้งความเป็นกลางและเข้าร่วมรบเป็นพันธมิตรทางทหารกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา เนื่องจากรัฐบาลไทยคาดคะเนว่าฝ่ายอักษะได้แก่ เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายชนะสงคราม เมื่อฝ่ายอักษะชนะสงครามแล้วประเทศไทยก็จะได้รับประโยชน์ด้วย กล่าวคือจะได้รับเงินแดนเดิมของไทยที่สูญเสียให้แก่ฝรั่งเศสและอังกฤษ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกลับก็มาเป็นของไทยอีกครั้งหนึ่ง
ผลที่ได้รับจึงกล่าวจะช่วยสนับสนุนนโยบาย "ไทยรวมไทย" และแผนการสร้างชาติไทย
ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

เมื่อกองทัพญี่ปุ่นเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ นั้น รัฐบาล
ไทยจึงยินยอมให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยได้ ต่อมาไทยกับญี่ปุ่นได้ลงนาม
ร่วมกันในกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๐
ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ และเมื่อประเทศไทยประกาศสงครามต่อฝ่ายสัมพันธมิตรในวันที่
๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้วกองทัพไทยกับกองทัพญี่ปุ่นได้เข้าร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่
กันในยุทธภูมิพม่าและแคว้นสหรัฐไทยเดิม ซึ่งมีผลให้ญี่ปุ่นได้พม่าทั้งประเทศส่วนไทยได้
ดินแดนสหรัฐไทยเดิม นอกจากนี้รัฐบาลไทยก็ได้ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นในด้านการเมือง
จนรัฐบาลญี่ปุ่นยอมรับรองดินแดนสี่รัฐมลายูว่าเป็นของไทย ในด้านเศรษฐกิจ ทั้งสอง
ฝ่ายก็ร่วมมือกันในการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และประเทศในวงไพบูลย์ร่วมแห่ง
มหาเอเซียบูรพา และร่วมมือในด้านวัฒนธรรมด้วย แก่กองทัพญี่ปุ่นก็เป็นปัญหาสำคัญที่
ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยระหว่างสงครามในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือในด้านการเมือง
และทางทหารนั้น กองทัพญี่ปุ่นเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในคณะรัฐบาลไทย
ซึ่งคณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในคณะราษฎร จนทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก
และกลายเป็นปัญหาเรื้อรังมาจนถึงยุคปัจจุบัน

ในด้านเศรษฐกิจ กองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยได้ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพสูง การกักตุนสินค้า การฉ้อราษฎร์บังหลวง และในด้านวัฒนธรรมนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายสร้างชาติไทยใหม่ด้วยการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรัฐบาลได้ดำเนินการตั้งแต่ก่อนที่กองทัพญี่ปุ่นจะเข้าสู่ประเทศไทย ครั้นเมื่อกองทัพญี่ปุ่นเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยแล้ว จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินการปฏิวัติวัฒนธรรมเพื่อจะต่อต้านอิทธิพลวัฒนธรรมของญี่ปุ่นให้มีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมไทย การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมหลายสิ่งหลายอย่างในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

เมื่อญี่ปุ่นยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตรโดยไม่มีเงื่อนไขในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้ว สหรัฐอเมริกาได้ถือว่าการประกาศสงครามของรัฐบาลไทยครั้งนี้เป็น "โมฆะ" ทั้งนี้เพราะขบวนการเสรีไทยที่ได้ก่อตั้งและดำเนินการต่อต้านญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มสงคราม ให้ความร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรและช่วยสนับสนุนกองทัพไทยที่รอนกำลังทหารญี่ปุ่น และชักชวนมิให้กองทัพญี่ปุ่นทำการปลดอาวุธกองทหารไทยในช่วงระยะปลายสงครามครั้งนี้ได้ นอกจากนั้นขบวนการเสรีไทยได้ช่วยผ่อนหนักเป็นเบาในการเจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตรภายหลังสงครามด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑

Thesis Title Military Relations between Thailand and
 Japan in the War of Greater East Asia
 1941-1945 .

Name Flight Lieutenant Somchoke Sawasdiruk

Thesis Advisor Associate Professor Titima Pitakpraiwan

Department History

Academic Year 1981

Abstract

The objective of this thesis is to study the relations between Thailand and Japan in the War of Greater East Asia 1941-1945 A.D., with special emphasis on military co-operation. The aims of study also include political, economic and cultural relationship as well. It also wants to investigate main factors behind policy making of Field Marshall Pibulsonggram government in abandoning the nation's neutrality to join the Japanese in the War of Greater East Asia.

The result of the study is that Pibulsonggram government abandoned the policy of neutrality to join the Japanese in anticipation of the victory of the Axis namely, Germany, Italy and Japan. Consequently, Thailand could gain benefit in recovering the territories that were lost to France and England during the reign of King Rama V. The success in reannexing the territories would be a good support to the " nation building " programme of Field Marshall Pibulsonggram government.

When the Japanese Army entered Thailand in December 1941, the government agreed to let Japanese Army move through the country. Later on, Thailand and Japan signed the Pact of Alliance between Thailand and Japan on December 21, 1941, and when Thailand declared war against the Allied on January 25, 1942, Thai and Japanese Armies fought shoulder to shoulder in Burma, and in Shan State. Consequently, the Japanese occupied all of Burma and Thailand gained the territory

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

of Shan State. Through political co-operation with Japan the former four Malayan States were recognized by Japan as under Thai sovereignty. Thailand and Japan also joined in economic and cultural co-operations. At the same time Japanese army presence in Thailand had caused many problems to the country. Conflicts within Thai government whose majority were members of the People Party became prominent. The conflicts were followed by political factions which can be traced until the present times.

Concerning economic problems, Japanese army presence in Thailand caused inflation and high cost of living. Wide spread of hoarding and corruptions were commonly practiced. On cultural aspects, Field Marshall Pibulsonggram's programme of new " nationalism " was partly carried on through cultural revolution. The programme has been initiated and carried on before the presence of Japanese army in Thailand with the Japanese stationed in the country the cultural revolution process was intensified to counteract the influences of Japanese culture. Culture changes as occurred were partly

encouraged by the Japanese presence and partly by Field Marshall Pibulsonggram's own concept of cultural revolution.

When the Japanese surrendered unconditionally to the Allies in August 1945, the Allies nullified the Declaration of War against them as the result of the Free Thai Movement fighting Japanese since the beginning of the war by co-operating with the Allies and supporting Thai Army in underground insurgency weakening the Japanese forces and taking action against disarming the Thai Army on the last days of the war. Besides the Free Thai Movement took part in lessening the burden which would be posed on Thailand by the Allies.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉันทิการมประภาศ

ในการทํางานวิจัยนี้ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จากหลาย ๆ ท่าน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ธิติมา พิทักษ์ไพรวรรณ ไ้กรณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ควบคุมวิทยานิพนธ์นี้ และได้เอาใจใส่ตรวจแก้ไข และเพิ่มเติมข้อมูล ความคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาริชัย

รองศาสตราจารย์ ประทุมพร วัชรเสถียร รองศาสตราจารย์ ปิยนาด นูนนาค ไ้กรณาช่วยเหลือให้การสนับสนุน ท่านผู้หญิง ละเอียด พิบูลสงคราม ไ้กรณา มอบเอกสารบันทึกส่วนตัวของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พร้อมทั้งให้คำแนะนำและเปิดเผยข้อเท็จจริงใหญ่เขียนทราบ นอกจากนี้ยังอนุญาตให้เขียนนิพากษ์วิจารณ์จอมพล ป. พิบูลสงคราม ไ้กรณาทุกแง่มุม พลเอก เนตร เขมะโยธิน และพลโท ประยูร ภมรมนตรี ไ้กรณาให้คำแนะนำและเปิดเผยเรื่องราวข้อเท็จจริงบางประการ

ขอขอบพระคุณ พลอากาศตรี ประมวล บุญมาก และครอบครัว ศาสตราจารย์ พลอากาศตรี สมโพธิ บัญดาสุข ผู้อำนวยการกองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ ศาสตราจารย์ นาวาอากาศเอก ปรีชา ศรีवासัย ไ้กรณาให้ความอุปการะช่วยเหลือผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดาผู้ล่วงลับไปนานแล้ว และคุณครู-บาอาจารย์ทุกท่านปฏิบัติประศาสน์วิชากรรคานต่าง ๆ แก่ผู้เขียน.

สารบัญ

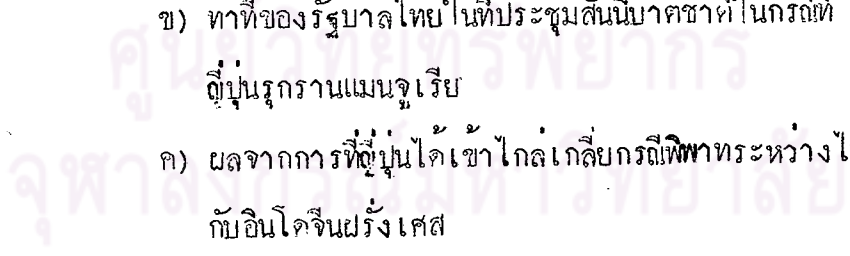
บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

บทนำ

- ✓ บทที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก่อนสงครามมหาเอเชียบูรพา
 - ก. บทบาทของญี่ปุ่นในกรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส
 - ก) การเรียกร้องดินแดนคืน ๑๕
 - ข) เมื่อญี่ปุ่นเข้าใกล้เกลี้ยกระดิลกพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส ๑๓
 - ข. ทำที่ของรัฐบาลไทยที่มีนโยบายแอนเอียงไปทางญี่ปุ่น ๒๑
 - ก). ทิศนคติของชาวไทยที่มีต่อญี่ปุ่นนับตั้งแต่ญี่ปุ่นรบชนะรัสเซีย ๒๑
 - ข) ทำที่ของรัฐบาลไทยในที่ประชุมสันนิบาตชาติในกรณีญี่ปุ่นรุกรานแมนจูเรีย ๒๒
 - ค) ผลจากการที่ญี่ปุ่นได้เข้าใกล้เกลี้ยกระดิลกพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส ๒๔
- ✓ บทที่ ๒ ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา ๒๕
 - ก. เมื่อกองทัพญี่ปุ่นเข้าสู่ประเทศไทยและยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลไทย ๒๖

ข. กลไกสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นและการประกาศสงครามของประเทศไทยต่อทวีปเอเชียและสหรัฐอเมริกา	๓๕
บทที่ ๓ การร่วมมือของกองทัพญี่ปุ่นและกองทัพไทยในยุทธภูมิพม่าและแคว้น สหรัฐไทยเดิม	๖๓
ก. ชัยชนะของกองทัพไทยในยุทธภูมิ เชียงตุงและเมืองพาน	๗๖
ข. การจัดการปกครองดินแดนภายใต้การยึดครองของไทย	๗๕
ค. การล่าถอยของกองทัพญี่ปุ่นจากพม่ากลับเข้าสู่ประเทศไทย	๘๓
บทที่ ๔ ความร่วมมือทางด้านการเมือง และทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเซียบูรพา	๕๑
ก. ความร่วมมือทางด้านการเมือง	๕๑
ข. ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ	๕๕
บทที่ ๕ ผลกระทบของความสัมพันธ์ทางทหารกับญี่ปุ่นที่มีต่อประเทศไทย	๑๒๒
ก. ผลกระทบทางด้านการเมืองและทางการทหาร	๑๒๒
ข. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ	๑๔๕
ค. ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม	๑๖๔
ง. บทบาทของขบวนการเสรีไทย	๑๗๑
บทสรุป	๑๘๕
บรรณานุกรม	๑๙๓
ภาคผนวก	๒๒๓
ประวัติ	๒๕๒

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะญี่ปุ่นเป็นชาวเอเชียตะวันออกที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นชาติมหาอำนาจและเป็นแบบอย่างของชาวเอเชียตะวันออก เนื่องจากชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กันมานานแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยปัจจุบัน ญี่ปุ่นเป็นชาติที่มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยอย่างมากในปัจจุบัน จนอาจกล่าวได้ว่าสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยตกอยู่ภายใต้การควบคุมของชาวญี่ปุ่น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในอดีตที่สำคัญควรให้ความสนใจอย่างยิ่งคือ ในระยะช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘ เป็นระยะเวลาที่เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในระยะเวลาดังกล่าวนี้ญี่ปุ่นมีนโยบายขยายอำนาจเพื่อรุกรานเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก เพื่อสร้างวงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา ประเทศไทยก็ตกอยู่ภายใต้แผนการขยายอำนาจลงใต้ของญี่ปุ่นด้วย ดังนั้นเมื่อเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔ ญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทในการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสเอื้ออำนวยให้รัฐบาลญี่ปุ่นเข้ามาสร้างอิทธิพลในอินโดจีนและประเทศไทย แก่แล้วในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ กองทหารญี่ปุ่นได้ยกพลขึ้นบกเข้าสู่ประเทศไทยและได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งนี้เพื่อขอเงินทัพผ่านประเทศไทยไปโจมตีมลายู สิงคโปร์ และพม่า ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามใน

ข้อตกลงชั่วคราว เพื่อเป็นพันธมิตรทางทหาร ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามในข้อตกลงหลักการร่วมยุทธระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และในวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ต่อมารัฐบาลไทยได้ประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ไทยกับญี่ปุ่นได้ร่วมมือทางด้านการเมือง ทางทหาร ทางเศรษฐกิจ และทางวัฒนธรรม จนตลอดระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่ ๒

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๕ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเป็นเหตุการณ์สำคัญหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย เพราะมีผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านการเมือง ทางทหาร ทางเศรษฐกิจ และทางวัฒนธรรม กล่าวคือในทางการเมืองนั้นกองทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยได้กลายเป็นปัญหาสำคัญให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลสำคัญใน "คณะราษฎร" หรือคณะปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายทหารที่สนับสนุนญี่ปุ่นกับฝ่ายพลเรือนที่ต่อต้านญี่ปุ่นและสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตร จนเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งปัญหานี้ยังคงปรากฏเป็นปัญหาทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน

ในทางทหารซึ่งเป็นแกนกลางสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นนั้น กองทหารไทยและกองทหารญี่ปุ่นได้ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กันในยุทธภูมิม่าและในแคว้นสหรัฐไทยเดิม (ไทยใหญ่) เมื่อกองทัพญี่ปุ่นล่าถอยจากพม่ากลับเข้าสู่ดินแดนไทยใน พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๕ กองทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยและกองทัพไทยเริ่มมีท่าทีที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ทั้งนี้เพราะญี่ปุ่นมีความหวาดระแวงว่ากองทัพไทยจะทำการปลดอาวุธกองทหารญี่ปุ่น และอาจจะทำการต่อต้านกองทหารญี่ปุ่น

ส่วนทางงานเศรษฐกิจนั้นกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในด้านการค้าขาย ทั้งการค้าภายในและการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าระหว่างประเทศต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้ก็ก่อให้เกิดปัญหาเงินเพื่อการนอกราชการบังหลวง การค้าตลาดมืด การกักตุนสินค้า และทำให้ค่าครองชีพสูงและในด้านวัฒนธรรมนั้น กองทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สำคัญทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายสร้างชาติไทยให้เป็นอารยะ—ประเทศ ด้วยการปฏิวัติวัฒนธรรมไทยครั้งใหญ่ แต่แผนการสร้างชาติไทยหลายสิ่งหลายอย่างของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทยสมัยปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคบังคับในหลักสูตรระดับปริญญาโทแล้ว ยังมุ่งหมายที่จะเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและข้อวินิจฉัยที่มีเหตุผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา โดยพิจารณาถึงการกำหนดนโยบายของรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ดำเนินนโยบายละทิ้งความเป็นกลางและเข้าร่วมรบเป็นพันธมิตรทางทหารกับญี่ปุ่น เพราะรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม หวังผลประโยชน์ว่าจะได้รับดินแดนเดิมของไทยที่สูญเสียให้แก่อังกฤษและฝรั่งเศสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กลับคืนเป็นของไทยอีกครั้งหนึ่งถ้าฝ่ายอักษะไ้แก่เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่นได้ชัยชนะในสงครามครั้งนี้ นอกจากนั้นยังพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ

ทางสังคมและวัฒนธรรม และพิจารณาถึงผลกระทบของความสัมพันธ์ทางทหารกับญี่ปุ่นที่มีต่อประเทศไทยระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพาด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การทำวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ทราบถึงสาเหตุที่รัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายละทิ้งความเป็นกลางและเข้าร่วมรบเป็นพันธมิตรทางทหารกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา เพราะคาดคะเนว่าฝ่ายอักษะได้แก่เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายชนะสงคราม เนื่องจากรัฐบาลไทยหวังผลประโยชน์ว่าจะได้รับดินแดนเดิมของไทยกลับคืน ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่รัฐบาลไทยส่งกองทัพพ่ายแพ้เข้าร่วมรบเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นในยุทธภูมิพม่าและแคว้นสหรัฐไทยเดิม เป็นประโยชน์ในด้านยุทธศาสตร์ทางทหาร ยุทธวิธี วิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วิชาเศรษฐศาสตร์ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวិชาประวัติศาสตร์ไทยด้วย

ขอบเขตของการทำวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการวิจัยเฉพาะช่วงระยะปี พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘ ซึ่งเป็นช่วงระยะที่เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา โดยจะเน้นถึงความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามครั้งนี้เท่านั้น จะไม่กล่าวถึงผลกระทบของความสัมพันธ์ทางทหารกับญี่ปุ่นที่มีต่อประเทศไทยภายหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา ผู้วิจัยจะอาศัยข้อเท็จจริงที่ศึกษาค้นคว้าได้มาและจากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญร่วมสมัยที่เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่างสงครามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะคำนึงถึงเหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริงของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผลงานวิจัยครั้งนี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวิชาการมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัยและข้อมูลที่ใช้

วิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนจะใช้วิธีพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical) เป็นแนวทางให้ทราบถึงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์และกำรกำหนดนโยบายของรัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ใช้ข้อมูลจากเอกสารเป็นหลักฐานสำคัญ ทั้งจากหลักฐานชั้นต้น (Primary Sources) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary Sources) เพื่อให้การวิจัยที่ได้ออกมาจากแหล่งค้นคว้า (Documentary Research) เป็นการวิจัยที่เต็มไปด้วยเหตุผล และความถูกต้องตรงตามสภาพข้อเท็จจริงที่หลักฐานปรากฏอยู่มากที่สุด

สำหรับข้อมูลที่นำมาใช้ในการทำวิจัยเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ครั้งนี้ มีทั้งเอกสารชั้นต้นของทางราชการ บันทึกของบุคคลสำคัญร่วมสมัยในคณะรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในสมัยสงครามครั้งนี้ ที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ยึดถือเอกสารเป็นส่วนสำคัญในการทำวิจัย นอกจากนี้ก็อาศัยเอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว และเอกสารชั้นรองได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศต่าง ๆ ฯลฯ โดยอาศัยแหล่งค้นคว้าจาก

- ๑) กองบรรณสาร กระทรวงการต่างประเทศ
- ๒) กรมสันติศึกษาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
- ๓) กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร กรมการศึกษาวิจัย กระทรวงกลาโหม

- ๔) กองประวัติศาสตร์ กรมยุทธการทหารบก กระทรวงกลาโหม
- ๕) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๖) หอบรรณสาร ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ๗) กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร
- ๘) การรถไฟแห่งประเทศไทย
- ๙) ห้องพิมพ์สงครามอนุสรณ์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ๑๐) กระทรวงพาณิชย์
- ๑๑) บ้านของท่านผู้หญิง ละเอียต พิมพ์สงคราม เลขที่ ๘ ซอยชิดลม
 ด. เพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพฯ

คำย่อ

- กบส. ต่างประเทศ. คือ กองบรรณสาร กระทรวงการต่างประเทศ
 กรุงเทพฯ
- สส. สำนักนายกก. คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี
- ปศ.บก.ทบ.กท. คือ กองประวัติศาสตร์ กรมยุทธการทหารบก
 กระทรวงกลาโหม
- บก.สูงสุด คือ กองบัญชาการทหารสูงสุด
- บก. คือ กองบัญชาการ หรือ กองบังคับการ
- สธ. คือ เสนาธิการ หรือ ฝ่ายเสนาธิการ